

Notat til Helse- og omsorgskomiteens behandling av statsbudsjett for 2024

Hjernerådet ønsker å rette komiteens oppmerksomhet til følgende områdene:

Finansiering til helsefrivillighet og organisasjoner (Kapittel 761, post 71)

Tilskuddsordningen Informasjons- og kontaktskapende arbeid mv. ble etablert i 2023 etter en sammenslåing av de to tidligere ordningene «Frivillig arbeid mv.» og «Informasjons- og veiledningsarbeid om nevrologiske skader og sykdommer». I 2023 ble det registrert totalt 102 søknader, hvorav 26 ble tildelt midler. Det totale søknadsbeløpet var på 174 millioner kroner. Helsedirektoratet opplyser at det for 2023 er bevilget 31 892 000 kroner til tilskuddsordningen. Regjeringens har foreslått å videreføre ordningen med 26 800 000 kroner for 2024. Dette innebærer en reduksjon i tilskuddsnivået.

Nevrologiske skader og sykdommer er et prioritert område innen flere strategier/satsinger. Norge var det første landet i Europa som utarbeidet en "Nasjonal Hjernestrategi." Hjernerådet har samtidig observert at støtten til nevrologiske skader og sykdommer har blitt redusert etter sammenslåingen av tilskuddsordningene, og det finnes ikke andre tilskuddsordninger som dekker dette området. I regelverket for 2023 åpnet departementet for prioritering av tiltak som legger vekt på tilrettelegging for personer med kognitive eller fysiske funksjonsnedsettelse eller språkbarrierer. Vi ber komiteen om støtte til at det for 2024 inkluderes en tilsvarende prioriteringsmulighet for tiltak rettet mot personer med nevrologiske skader og sykdommer.

- *Hjernerådet ber komiteen øke tilskuddsrammen med 7,5 millioner til 37,3 millioner kroner.*
- *Hjernerådet ber komiteen sikre at tiltak rettet mot nevrologiske skader og sykdommer kan prioriteres.*

Habilitering og Rehabilitering (kapittel 733)

Hjernerådet ser med bekymring på den pågående nedbyggingen av spesialisert rehabilitering, parallelt med manglende satsning på habilitering og rehabilitering som helhet.

De regionale helseforetakene har det siste året blitt utfordret av Helse- og omsorgsdepartementet på å redusere bruken av spesialisert rehabilitering for flere sykdomsgrupper, der det vises til at tilbudet bør gis av kommunene som på sin side i liten grad har eksisterende tilbud. Samtidig har regionale helseforetak etablert regionale enheter som skal vurdere om pasienter har rett til rehabilitering i spesialisthelsetjenesten, noe som hever terskelen for henvisninger. Avviklingen av fritt behandlingsvalg har også skapt begrensninger, da rammeavtalene med rehabiliteringssentre ikke har fått en tilsvarende økning som avviklingen representerer.

Gjennom aktørnettverket for Rehabiliteringsreform har Hjernerådet aktivt arbeidet for en styrking av rehabiliteringsfeltet som helhet. Regjeringen viser til kommende Helse- og samhandlingsplan. Vi kan derimot ikke se at det i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2024 er avsatt midler til den kommende planen og er bekymret for at en satsning på rehabilitering vil utebli til tidligst 2025.

- *Hjernerådet ber komiteen merke seg den pågående utviklingen i de regionale helseforetakene og sikre at personer med hjernesykdom som ikke får dekket sitt behov for rehabilitering i kommunene fortsatt får et tilbud i spesialisthelsetjenesten.*

Klinisk forskning (kapittel 732)

For å sikre bedre behandling av hjernesykdommer i fremtiden, er vi avhengig av forskning. Hjernerådet er derfor positive til at styrking av klinisk forskning omtales som særskilt satsingsområde og at det er en ambisjon å følge opp nasjonal handlingsplan for kliniske studier (2021–2025). Utvikling og drift av en nettportal med oversikt over kliniske behandlingsstudier er et viktig grep som støttes. Hjernerådet ønsker å understreke at flere forskningsmiljøer har store utfordringer med inkludering av pasienter i sine studier, og at dette ofte har sammenheng med tidsbruk i de polikliniske konsultasjonene. For å lykkes i å styrke behandlingsforskningen mener Hjernerådet derfor det er behov for å se nærmere på polikliniske takster for oppfølging av forskningspasienter for å sikre at klinisk forskning i større grad kan bli en integrert del av sykehusdriften.

- *Hjernerådet ber komiteen merke seg behovet for etablering av egen takst for poliklinisk oppfølging av forskningspasienter, for å sikre bedre tilgang til behandlingsstudier.*

Nasjonal Hjernehelsetrategi (Kapittel 733)

Hjernerådet er glade for at regjeringen anerkjenner behovet for en oppdatert hjernehelsetrategi som skal legges frem våren 2025. Nåværende strategien har medført etablering av en konstruktiv samhandlingsplattform gjennom partnerskapet i Helsedirektoratet, men begrenset med konkrete måloppnåelse da det har tatt tid å finne arbeidsform og diskutere mulige tiltak. Hjernerådet ber komiteen merke seg behovet for grundig involvering i utarbeidelse av en ny strategi som inneholder mer forpliktende tiltak en nåværende strategi. Vi mener også det er viktig å etablere en egen kategori for hjernesykdommer i helsestatistikk i inneværende strategiperiode, for å sikre nødvendig tallgrunnlag for å følge med på utvikling innen norsk hjernehelsetrategi.

- *Hjernerådet ber komiteen merke seg behovet for å synliggjøre hjernesykdommer samlet i helsestatistikk, og at helsedepartementet bes sikre dette som oppfølging av inneværende hjernehelsetrategi.*

Kommunal helseforskning (kapittel 761, 762 og 765)

Hjernerådet er positive til opprettelsen av kommunenes strategiske forskningsorgan. Her mener vi det er en viktig forutsetning at det sikres tett samarbeid med etablerte forskningsinstitusjoner og brukerorganisasjoner for best mulig kvalitet i forskningen.

Flere pasientforløp for hjernesykdommer (kapittel 732)

Mange mennesker med hjernesykdommer har behov for tverrfaglige helsetjenester over lengre tid. Hjernerådet mener det er behov for utvikling av flere pasientforløp for å sikre forutsigbare og kvalitetssikrede helsetjenester med minimale geografiske variasjoner.

Hjerneovervåkning (kapittel 732)

Hjernerådet mener det er behov for en systematisk og evidensbasert gjennomgang av nåværende tilbud om hjerneovervåkning og nevrontensivmedisin med mål å forbedre kvaliteten på de medisinske tjenestene.